

Az „Eötvös 175” mérleg

Szarka L. Cs.

E-mail: szarka@ggki.hu

Publikációk, előadóülések, kulturális rendezvények, hazai és külföldi kiállítások, sportrendezvények (futóversenyek, gyalogos- és kerékpártúrák), emlékséta, valamint egy kőbe vésett keresztelési emléktábla: ez az „Eötvös 175” – Bárá Eötvös Loránd (1848–1919) születésének 175. évfordulója alkalmából szervezett eseménysor – mérlege. Az összegzés az Eötvös-örökség továbbadása céljából készült.

Szarka, L. Cs.: The „Eötvös 175” balance

Publications, lecture sessions, cultural events, domestic and foreign exhibitions, sports events (running races, walking and bicycle tours), a commemorative walk, as well as a commemorative plaque engraved in stone: this is the balance of “Eötvös 175” – a series of events organized on the occasion of the 175th anniversary of the birth of Baron Roland Eötvös (1848–1919). The summary was prepared for the purpose of transmission the Eötvös heritage to the next generations.

Beérkezett: 2023. december 11.

Bevezetés

Bárá Eötvös Loránd (Buda, 1848. július 27. – Budapest, 1919. április 8.; világhírű fizikus, geodéta, geofizikus és példamutató közéleti személyiség) halálának és születésének kerek (25-tel osztható), egymást 4 évvel követő évfordulópárosai közül mindig az a jelentősebb, amely 50-nel is osztható: 2019 és 2023 közül az első, 1994 és 1998 közül a második, 1969 és 1973 közül az első, 1944 és 1948 közül ismét a második. (Ezekhez az évekhez kötődően lehet az adott korszak Eötvös-értékelését megtalálni; a legelső életműméltatás még életében, 1918-ban megszületett.) Legközelebb 2044 és 2048 lesz kerek évfordulópáros. Érdemes tehát az utánunk következő generációnak megőrizni, mi történt 2023-ban (és 2019-ben).

Az emlékév lefolyása

Az UNESCO együttműködésével megrendezett „Eötvös 100”-at (<https://eotvos100.hu>) és nem mindennapi utóeseményeit (gyerekkori verseskötetét és a Gesztenyés kerti szoboravatást) követően nem sokkal újra felállt a 2019-es emlékév koordinálásra létrehozott testület. Segítőink (be-

fogadóhely: MTA Könyvtár és Információs Központ, honlap: Márkus Zsolt és Weisz Zsolt, SZTAKI, logó: Juhász Márton, Sopron) jóvoltából a szükséges technikai feltételek is rendelkezésre álltak. Számot vetve a sokkal szerényebb 2023-as lehetőségekkel, lényegében csak az eötvösi örökséget hordozó partner szervezetek által saját erőből megvalósítható programok összehangolására vállalkozhattunk. Az egyes szervezetek szándékait megismerve, három egyeztetést követően összerendezett eseménysort és azt látványosan bemutató programfüzetet sikerült összeállítani.

A megvalósult eseménysorból (1. táblázat) kitűnik, hogy a legtöbb eseményt a Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub (BEAC, amelynek kerek 150 évvel ezelőtt lett alapítóelnöke Eötvös Loránd) és az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány (az SZTFH által is támogatott ELGA) szervezte. Anyagilag és tartalmilag is további jelentős hozzájárulás történt a HUN-REN (2020 és 2023 között „Eötvös Loránd Kutatási Hálózat” néven ismert intézmény) és a Magyar Tudományos Akadémia részéről is. Az Eötvös Loránd-örökségápolás 2023-as feladataiban a listában felsorolt minden egyes partner, továbbá számos iskola az anyagi lehetőségekhez és személyi adottságokhoz igazodva vett részt.

1. táblázat. Az „Eötvös 175” eseménysora, időben visszafelé haladva (2023. december 10-ei kigyűjtés alapján)

2024 tavasza	Budapest V.	Könyvbemutató (Eötvös jegyzetei)	ELTE, MTA
Közeljövőben	országos	Filmbemutató (Eötvös lányai)	Eötvös-Expedition
2024. január 17. (előzetes)	Budapest VII.	Előadás	Művészetbarátok Egyesülete
2023. december 19.	Sopron	Eötvös 175 előadás	Kitaibel Pál Természettudományi Asztaltársaság
2023. december 18.	Budapest V.	Könyvbemutató és záróülés	ELGA, MTA KIK
2023. december 16.	Budapest XI.	Eötvös „100 km+75 km”. X. PIPU (Polythlon InfoPark Ultramaraton)	BEAC
2023. november 23.	Budapest XI.	Előadás: Mágikus Eötvös-tényező	MTA, ELTE
2023. november 22.	Keszthely	Előadás: Eötvös Loránd, a tanár	Vajda János Gimnázium
2023. november 15.	Budapest VII.	Előadás	Művészetbarátok Egyesülete
2023. november 3.	Győr	Eötvös Loránd sokszínű hagyatéka – előadóülés	Széchenyi István Egyetem
2023. október 26.	Budapest XII.	Eötvös Loránd a fotográfus nyomában Dolomitokban – előadás	Jókai Klub
2023. október 16., 20., 21.	Budapest VIII.	Tér a Városban, Város a Térben – fényképkiallítás	FSZEK Kisgaléria
2023. október 5.	Kolozsvár	5vös-Kóréh Barna Emlékfutás és kerékpározás	Apáczai Elméleti Líceum
2023. október 4.	Kolozsvár	Eötvös 175 és Süss 175 nap – előadások	Apáczai Elméleti Líceum Encyclopaedia Egyesület
2023. október 1. – november 12.	Budapest XII.	MOM Emlékkiállítás	MOM Emlékalapítvány
2023. szeptember 28.	Budapest XII.	Eötvös 175 kulturális ünnepség	ELGA
2023. szeptember 28.	Budapest XII.	Koszorúzás a báró Eötvös Loránd szobránál	ELGA
2023. szeptember 20.	Budapest XI.	XLIV. 5vös 5km Futóverseny	BEAC
2023. szeptember 20.	Arad	Emléktábla-koszorúzás és ünnepség	Csiky Gergely Főgimnázium, ELFT
2023. szeptember 20.	Budapest V.	Eötvös Loránd Tudományos Emlékülés	MTA
2023. szeptember 18–19.	Budapest II.	Nemzetközi Wigner Konferencia, Eötvös szekció	Wigner FK
2023. szeptember 9.	Verőce-Hűvös-völgy	Turista Kékszalag	Téry Ödön T. B. T.
2023. szeptember 4.	Budapest XI.	Ünnepi megemlékező előadások az Eötvös Collegium tanévnyitóján	ELTE Eötvös József Collegium
2023. augusztus 12–19.	Budapest – Misurina tó	III. Eötvös Loránd kerékpár-expedíció	BEAC
2023. augusztus 10.	Poprád	150 éves a Magyar Kárpát Egyesület – kiállításmegnyitó	Téry Ödön T. B. T.
2023. augusztus 9–13.	Budapest – Misurina tó	II. Eötvös Loránd kerékpár-expedíció	BEAC
2023. július 29.	Dobogókő	Jégcsákány-elhelyezés	MTE

1. táblázat. (folyt.)

2023. július 27.	Budapest I.	Emléktábla-elhelyezés	Havas Boldogasszony Plébániatemplom, ELGA
2023. július 27.	Budapest	Eötvös 175 budapesti emlékhely-túra	ELGA, ELFT
2023. július 13–17.	Berlin	Eötvös-inga-kiállítás az IUGG General Assemblyn	HUN-REN, FI
2023. május 24.	Cellödömölk	Eötvös Loránd életét és munkásságát bemutató kiállítás megnyitója	ELGA
2023. május 15.	Budapest II.	MFT tudománytörténeti előadónál előadás	MFT
2023. május 11.	Budapest XI.	ELTE TTK Eötvös Nap	ELTE TTK
2023. május 9.	Budapest XI.	XLIII. Svös 5km Futóverseny	BEAC
2023. április 30.	Esztergom	Sárga70 teljesítménytúra	BEAC
2023. április 6.	Budapest VIII.	Eötvös Loránd sírjának megkoszorúzása (rendes éves program)	MGE
2023. március 31. – április 1.	Nagybörzsöny	Eötvös Loránd-előadás és -kiállítás	MGE
Alkalmilag	Budapest XIV.	Eötvös Loránd-émlékiállítás	SZTFH
Egész évben nyitva	Budapest V.	A pontosság bűvöletében – Eötvös Loránd élete és munkássága. Kiállítás	ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár

Eötvös Loránd július 27-ei születésnapjára Eötvös hazai és kiemelkedő külföldi tisztelőinek „Eötvös 175” logóval ellátott (Dél-Tirolból kifejezetten erre az év-

fordulóra kapott), szabadon terjeszthető képeslapot küldtünk (1. ábra).

1. ábra. Középen a báró Eötvös Loránd (1848–1919) nevét viselő Eötvös-csúcs, a Cima Cadini di Eötvös, 2837 m (Dolomitok, Dél-Tirol; Fotó: Kurt Stauder, Toblach)

2. ábra. Csoportkép 2023. július 27-én, az „Eötvös 175” emlékséta második állomásán, a Budapest XII. Gesztenyes kerti Eötvös Loránd-szobornál (Polgár Zoltán felvétele)

Az emlékévként kiemelkedő szakaszai a nyári születésnap körül – „Eötvös 175” kiállítás a berlini IUGG-n, születésnap emléktúra Budapesten (2. ábra), jégcsákány-elhelyezés Dobogókőn, Eötvös és lányai nevezetes kerékpáros-kalandjának felelevenítése – zajlottak, valamint az egykori – Eötvösök által 1906-ban megszervezett – Internationale Erdmessung kezdő- és zárónapjához igazítva (aradi csatlakozó rendezvényt kiegészített akadémiai emlékülés, koszorúzás és kulturális ünnepség). A különféle oktatási intézményekben – Budapesten, Keszthelyen, Kolozsváron, Szombathelyen stb. – elhangzott előadásokat külön meg kell említeni. Az eseményekről, visszhangjukról az együttes „Eötvös 100” és „Eötvös 175” honlapon rendszeresen beszámoltunk, és a rendelkezésre álló dokumentumokat az

elektronikus archívumban is megőriztettük. A *Magyar Geofizika* az „Eötvös 175” eseményekről szerkesztőségi hírekben számolt be (MaGeof 2023).

2023 végén az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány jóvoltából az Eötvös Loránd Dolomitokbeli hegymászásairól írt dél-tiroli könyvfejezet magyarul is megjelent (Strobl, 2023, ld. a következő részben), így Eötvös Lorándhoz méltó emlékévkéző eseményt is szervezhettünk.

Publikációk

Az egyes eseményekről számos színes beszámoló született, vagy van készülőben. Az „Eötvös 175” archívumban található tételek listáját a 2. táblázat mutatja be. E beszámolóban a publikációkat igyekszem áttekinteni.

2. táblázat. Az „Eötvös 175” archívumban szereplő tételek (2023. december 10-ei kigyűjtés alapján)

FÖCIK	3. Baksa Csaba Kárpát-medencei Földrajz és Földtudományi Versenyen résztvevő diákcsoportok által készített 25 „Eötvös 175” kisfilm
AnTaRik Szeged	3. Baksa Csaba Kárpát-medencei Földrajz és Földtudományi Versenyre készített 25 „Eötvös 175” kisfilm
Humuhumunukunukuapuaa Szeged	3. Baksa Csaba Kárpát-medencei Földrajz és Földtudományi Versenyre készített 25 „Eötvös 175” kisfilm
Kavzások Pécs	3. Baksa Csaba Kárpát-medencei Földrajz és Földtudományi Versenyre készített 25 „Eötvös 175” kisfilm
Cserti József	A mágikus Eötvös-tényező. Avagy hogyan mérte meg Eötvös Loránd a gravitációs állandót ingájával és ólomtögláival? Magyar Tudomány Ünnepe, Budapest, 2023. november 23.: az előadás videofelvétele
Dömötör Pirokska, Horváth András	Az inga, a csúcs, a törvény, az effektus és a hágó. Eötvös Loránd sokszínű hagyatéka, Magyar Tudomány Ünnepe, Széchenyi István Egyetem Fizika és Kémia Tanszék, Győr, 2023. november 3., az előadás prezentációja és videofelvétele

2. táblázat. (folyt.)

Bozsó István	Az Eötvös-inga múltja, jelene és jövője. Kolozsvár, Apáczai Csere János Elméleti Líceum, 2023. október 4., az előadás prezentációja
Sólyom Jenő	Eötvös Loránd az ember és a fizikával kapcsolatos kutatásai. Kolozsvár, Apáczai Csere János Elméleti Líceum, 2023. október 4., az előadás prezentációja
Rockenbauer Antal	Kozmológia és gravitáció. HUN-REN Természettudományi Kutatóközpont, Kutatók Éjszakája, 2023. szeptember 29–30., az előadás prezentációja
Pályi András	Az Eötvös-inga-mérések hőskorára emlékezünk – Felolvasta: Kemény András Hegyvidéki Kulturális Szalon, 2023. szeptember 28., az előadás szövege
Kis Domokos Dániel	A természetszerető Eötvös Loránd. Hegyvidéki Kulturális Szalon, 2023. szeptember 28., az előadás prezentációja
Grábler Zsuzsanna	Eötvös Expedíció. Hegyvidéki Kulturális Szalon, 2023. szeptember 28., az előadás prezentációja
Imre László	Eötvös Loránd műszerésze. Hegyvidéki Kulturális Szalon, 2023. szeptember 28., az előadás prezentációja
Pályi András	Ízelítő Eötvös Loránd személyiségjegyeiből – Felolvasta: Kemény András. Hegyvidéki Kulturális Szalon, 2023. szeptember 28., az előadás szövege
Heilau Zsuzsanna	Eötvös Loránd Szent Lőrinc pusztán Pestszentlőrincen. Hegyvidéki Kulturális Szalon, 2023. szeptember 28., az előadás prezentációja
Szarka László	„Eötvös 175” fényképes beszámoló: Budapest Hegyvidék, 2023. szeptember 28.
Szarka László	Gesztenyés kerti beszéd, 2023. szeptember 28.
Freund Tamás	MTA-elnöki megnyitó. MTA „Eötvös 175” Tudományos Emlékkülés, 2023. szeptember 20., az előadás videofelvétele és szövege
Ván Péter	Ekvivalenciaelvek és gravitációelméletek. MTA „Eötvös 175” Tudományos Emlékkülés, 2023. szeptember 20., az előadás videofelvétele és prezentációja
Völgyesi Lajos	Eötvös-ingák felújítása és továbbfejlesztése, jel/zaj elemzése. MTA „Eötvös 175” Tudományos Emlékkülés, 2023. szeptember 20., az előadás videofelvétele és prezentációja
Kaptay György	A kolloidkémia Eötvös egyenlete. MTA Eötvös 175 Tudományos Emlékkülés, 2023. szeptember 20., az előadás videofelvétele és prezentációja
Földváry Lóránt	Eötvös-inga az űrben. MTA „Eötvös 175” Tudományos Emlékkülés, 2023. szeptember 20., az előadás videofelvétele és prezentációja
Kiss János	Gravitációs és mágneses mérések, adatok, feldolgozások Eötvös után, napjainkig. MTA „Eötvös 175” Tudományos Emlékkülés, 2023. szeptember 20., az előadás videofelvétele és prezentációja
Porkoláb Kristóf	Földfizikai kutatások Eötvös és Kövesligethy nyomdokain. MTA „Eötvös 175” Tudományos Emlékkülés, 2023. szeptember 20., az előadás videofelvétele és prezentációja
Timár Gábor	Felületek térképezése: Eötvös fizikai munkái a felületi feszültségtől a torziós mérlegig. MTA „Eötvös 175” Tudományos Emlékkülés, 2023. szeptember 20., az előadás videofelvétele és prezentációja
Csiky Gergely Főgimnázium	Az aradi Eötvös-emléktábla 2023. szeptember 20-ai koszorúzásáról az MTA-n bejátszott felvétel
Székely Mózes	II. Eötvös Loránd Kerékpártúra – beszámoló
Székely Mózes	III. Eötvös Loránd Kerékpártúra – beszámoló
Holló Csaba	175 éve született báró Eötvös Loránd. Munkásságának jelentősége kortársai írásainak tükrében. EMT-előadás, Nagyszalonta

A július 27-ei születésnapra született írások közül Kis (2023a, 2023b) két részes általános összefoglaló, Tóry (2023) fotóművészeti jellegű, Bogdán (2023) egy üdítő Eötvös-anekdótát idéz fel, Polgár (2023a, 2023b) az MTE tagjainak szól, Holló (2023) pedig a nagyszalontai EMT-n hangzott el. Szarka et al. (2023) a berlini IUGG General Assemblyn bemutatott „Eötvös 175” kiállítást kiegészítő poszterelőadás anyaga. Szarka (2023) az „Eötvös 100” IUGG-vonatkozásait idézi fel (a 2019–2022 időszakról szóló magyar nemzeti IUGG-jelentéshez kapcsolódva). Az Eötvös-emlékévek weboldalán közzétettük (Szarka és Lukács 2023) A távolba hatás kérdéseiről című, 1877-es Eötvös Loránd-tanulmány egyszerűsített (a *Magyar Nemzet* 2019. április 8-ai számában megjelent) változatának angol fordítását.

A *Fizikai Szemle* 2023. novemberi és decemberi számában két-két tudományos igényű tanulmány jelent meg (Cserti és Dávid 2023, Patkós 2023, illetve Ván és Pszota 2023, Völgyesi et al. 2023; az utóbbi kettő az MTA-n 2023. szeptember 20-án elhangzott előadáson alapszik). Novemberben látott napvilágot a július 27-ei budapesti Eötvös Loránd emlékséta ismertetője (Szarka 2023), a befejező állomáson (a Havas Boldogasszony Plébániatemplomban, Eötvös Loránd keresztelőjének helyszínén) elhangzott emléktábla-avatóbeszéd (Pályi 2023). Ugyanennek a lapszámnak a hátsó belső borítóján az emlékséta képgyűjteménye is megnézhető. Az emléksétán elhangzott kiselőadások szövegét a *Fizikai Szemle* 2024 folyamán közli le (Kis 2024a, 2024b, 2024c, Pályi 2024, Imre 2024, Koltai 2024, Székely, 2024, Schlay 2024, Molnár és Babus 2024, Tóth 2024).

Garai Imrénének az Eötvös Collegium tanévnyitóján elhangzott előadása a Magyar Tudomány „Eötvös 175” számában, 2024 márciusában jelenik meg, az MTA Eötvös Loránd Tudományos Emlékülésen elhangzott négy előadás alapján dolgozatokkal egyetemben (Kaptay 2024, Kiss 2024, Földváry et al. 2024, Völgyesi et al. 2024). Ugyanitt a kapcsolódó aradi rendezvényről szóló élménybeszámoló (Ormos 2023), sőt az Aradra is közvetített MTA-elnöki beszéd (Freund 2023) is olvasható. Az előadásokhoz külön bevezető készült (Szarka és Solyom 2023).

Pillanatnyi tudásunk szerint a legfrissebb megjelent publikáció egy nem akármilyen könyv: a dél-tiroli Wolfgang Strobl: „Zu Gast in Schluderbach” (Vendégségben Schluderbachban) című kötetéből az Eötvös hegymászásairól szóló fejezet magyar változata (Strobl 2023, Ormos Tamás fordításában, magyar szakmai lektor: Kis Domokos Dániel). Reménység szerint az „Eötvös 175” publikációk sora itt nem említett tételekkel is kiegészülhet.

Összefoglalás, előretétekintés

Az „Eötvös 175” nagyjából az előzetes várakozásoknak megfelelően, tiszteSSéggel lefolyt. Sajnos nem kísérte kiemelt sajtófigyelem, pedig az Eötvös-örökség ápolásának

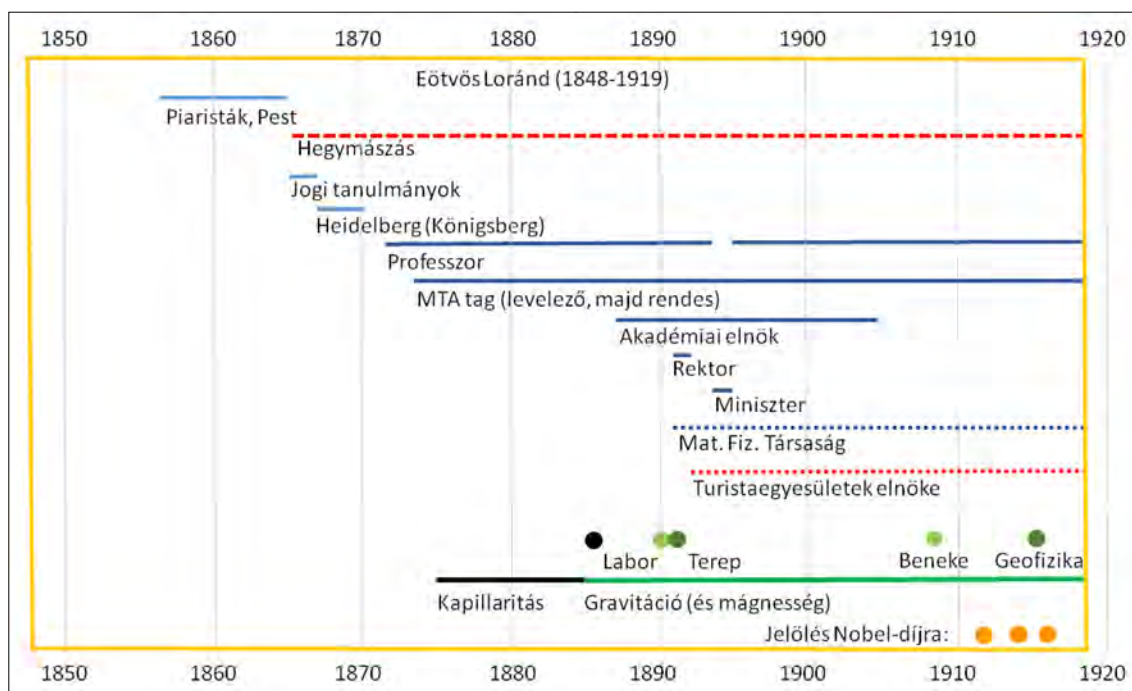
véleményem szerint közügynek kellene lennie. Néhány speciális vonatkozásra ezúton szeretném felhívni az olvasók figyelmét.

Nemzeti örökség. Már 2019-ben kitapintható volt, hogy kishitűség és tudatlanság azt gondolni, hogy Eötvös Loránd tudományos öröksége a világban nem él elevenen. Bolyai János 1823-as – 2023. november 2-án kerekén kétszáz éves – geometriai felfedezése előtt Eötvös Loránd 1903-ban eképp tisztelgett: : „...ha igazi tudósok és – a mint kell – jó magyarok akarunk lenni, úgy a tudomány zászlóját olyan magasra kell emelnünk, hogy azt hazánk határain túl is meglássák és megadhassák neki az illő tiszteletet. Ez a mi eszményünk, ez valósult meg Bolyai alkotásával egyszer; ilyen teljes mértékben talán egyetlen szer.” Bolyai 1823-as felfedezésével Eötvöséi is összemérhetők, és a magyar eredmények sora – amint 2023-ban két Nobel-díj is mutatja – nincs lezárva. Eötvös személyisége a magyar ifjúság kívánatos példaképe lehetne.

Archívum. Az „Eötvös 175” keretében összegyűjtött és az ezután megjelenő dokumentumok szándékunk szerint mind bekerülnek abba az elektronikus archívumba, amely a négy évvel ezelőtti „Eötvös 100” – halálának centenáriuma alkalmából rendezett emlékvé – keretében létesült (<https://eotvos100.hu/>).

Újabb kerek évforduló. 1924-et a nagyvilágban a szénhidrogén-kutató geofizika születési évének tartják. A világ geofizikusainak zöme leginkább azt ünnepli, hogy a német Ludger Mintrop refrakciós módszerrel kimutatott egy texasi sódómot (Orchard, Fort Bend County). Ez azonban kétszeresen is hibás. Először is a texasi refrakciós mérés előtt három hónappal egy harminc mérföldnyire lévő másik sódómot (Nash Dome, Fort Bend County) Eötvös-ingával mutattak ki (amerikai geofizikusok). Másodszor, Mintrop 1919-ben Németországban, Eötvös pedig 1916-ban Magyarországon (Egbell mellett) már végzett szénhidrogén-kutató terepi méréseket. A szénhidrogén-kutató geofizika születése Eötvös Lorándhoz és Magyarországhoz, a mi közös Kárpát-medencénkhez fűződik. Tény, hogy a szénhidrogén-kutató geofizika Eötvösnek és Mintropnak köszönhető. Az emberiség jólétét elhozó felfedezésekért – az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár Eötvös-kiállításán sugallt képkockákkal ellentétben – egyiküknek sincs székelynivalója! Nagy különbség persze ketjük között, hogy Mintrop 1919-ben szabadalmaztatta módszerét, Eötvös nem. Eötvös 1919. április 8-ai halála, majd Trianon után az Eötvös-inga gazdasági haszna szinte magától értetődően (?) került a győztes hatalmak cégeihez. Mintrop ugyanakkor saját céget alapított, és az USA-ban személyesen végezte a méréseket. Az Eötvös-inga világkarrierjét a magyar tudomány hatalmas sikerének, de a magyarországi innováció intő példájának tartom.

Dél-Tirol. Eötvös dél-tiroli kis faluja (Schluderbach, olaszul Carbonin) közigazgatásilag ma Toblach-hoz (Dobbi-

3. ábra. Eötvös Loránd életútjának tömör összefoglalása

acio) tartozik. Sokakat vonzó vidék: Gustav Mahler osztrák zeneszerző éveket időzött ott. Az ő emléket ma Toblachban szobor örökíti meg. 2019-ben Toblachban újra feléledt az Eötvös Loránd iránti érdeklődés: a toblachi könyvtár „Eötvös 100” fotókiállítását is szervezett, a kisváros részéről pedig felvetették egy ottani Eötvös Loránd-szobor létesítésének gondolatát. Aztán jött a COVID, és az ügy elhalt. Jó lenne újra elővenni! Mint ahogyan Eötvös Loránd azon a tájon készített sztereofényképeit is érdemes lenne rendszeresen bemutatni. Az egykori Monarchiával szomszédos Cortina d’Ampezzo (a 2026-os téli olimpia helyszíne) is kiváló kiállítóhely lehetne!

Tényalapú tudomány. Eötvös Loránd mindvégig kísérleti fizikus volt; a földalakkal foglalkozva „geodéta”, majd a mélységeket kutatva „geofizikus” is lett. Életműve fényesen bizonyítja, hogy – miközben a tudományos hipotézisek jönnek-mennek – a kísérleti eredmények (a tények) örökre megmaradnak.

Életút. Tapasztalataink szerint érdemes Eötvös életművét minél egyszerűbb formában is megismertetni. Életútjának főbb állomásait bemutató – emlékezet-frissítőként szolgáló – ábráját (3. ábra) e célból teszem közzé.

Az összeállítást készítette:

Szarka László Csaba

Hivatkozások

Bogdán Melinda (2023): A főapát szekundája, https://www.opkm.hu/?lap=hir/egyhir&hir_id=732

Cserti József, Dávid Gyula (2023): Eötvös mágikus száma. *Fizikai Szemle* 73, 11, 369–382.

Devescovi Balázs (2024): Eötvös Loránd nyomában a Trefortkertben. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)

Földváry Lóránt, Tóth Sándor, Fortágh József, Domokos Péter (2024): Gradiometria, avagy a nehézségi térerősség gradiensek méréstana: múlt, jelen, jövő (Gradiometry, the measurement of gravity gradients: past, present and future). *Magyar Tudomány* 2024/3 (megjelenőben)

Freund Tamás (2024): Elnöki köszöntő. *Magyar Tudomány*, 2024/3 (megjelenőben)

Garai Imre (2024): „[...] a közművelődés ügye iránt elkötelezett báró” – Eötvös Loránd szerepe a középiskolai tanárképzés 19. század végi reformjaiban, hagyatékának sorsa a két világháború közötti időszakban (“[...] the baron committed towards the education of the public” – The Role of Loránd Eötvös in the Reforms of the Secondary Teacher Training in the Late 19th Century and the Handling of his Legacy in the Interwar Period). *Magyar Tudomány* 2024/3 (megjelenőben)

Groma István (2024): A fizikus. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)

Holló Csaba (2023): Előadás, Erdélyi Magyar Műszaki Társulás, Tudomány és – Technika Történeti Konferencia, Nagyszalon-ta, 2023. június 29. – július 2., <https://bomek.hu/2023/07/12/175-eve-szuletett-baro-eotvos-lorand-munkassaganak-jelentosege-kortarsai-irasainak-tukreben/>

Imre László (2024): Megemlékezés a Süss Nándor sétányon. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)

Kis Domokos Dániel (2023a): A Svábhegytől az Eötvös-csúcsig Eötvös Loránd nyomában. Első rész, https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2023/07/27/a_svabhegytol_az_eotvos-csucsig_eotvos_lorand_nyomaban_elso_resz

Kis Domokos Dániel (2023b): A Svábhegytől az Eötvös-csúcsig Eötvös Loránd nyomában. Második rész, <https://nemzeti->

- konyvtar.blog.hu/2023/07/27/a_svabhegytol_az_eotvos-csucsig_eotvos_lorand_nyomaban_masodik_resz
- Kis Domokos Dániel (2024a): Az édesapa svábhegyi mellszobránál. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)
- Kis Domokos Dániel (2024b): Eötvös és a Régi Képviselőház. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)
- Kis Domokos Dániel (2024c): Than Károly és a Vegytani Intézet. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)
- Kiss János (2024): Gravitációs és mágneses mérések, adatok, feldolgozások, Eötvös után, napjainkig (Gravity and magnetic measurements, data, processing, after Eötvös, to the present day). *Magyar Tudomány* 2024/3 (megjelenőben)
- Kaptay György (2024): A „capillaritási tünetek”, azaz Eötvös kapilláris egyenlete és annak háttere (The capillarity phenomena that is the capillarity equation by Eötvös and its background). *Magyar Tudomány* 2024/3 (megjelenőben)
- Koltai András (2024): A piarista diák. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)
- MaGeof (2023): „Eötvös 175” – Hírek. *Magyar Geofizika*, 64, 2, 111–112.
- Molnár Andrea, Babus Antal (2024): Eötvös Loránd akadémiai elnökségéről. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)
- Ormos Pál (2024): Megemlékezés Aradon 2023. szeptember 20-án az Eötvös 175 rendezvénysorozat keretében. *Magyar Tudomány* 2024/3 (megjelenőben)
- Patkós András (2023): A párhuzamosok időnként durván egymásba metszenek (Eötvös Loránd és Kármán Tódor). *Fizikai Szemle* 73, 11, 394–396.
- Pályi András (2023): Emléktábla-avatóbeszéd. *Fizikai Szemle* 73, 11, 404–405.
- Pályi András (2024): Eötvös Loránd szobránál. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)
- Polgár Zoltán (2023a): 175 éve született Eötvös Loránd. *Magyar Turista*, 2023/9, 4–6.
- Polgár Zoltán (2023b): Kerékpárral Eötvös nyomában. *Magyar Turista* 2023/9, XI–XII.
- Schlay Georgina (2024): A pontosság bővületében – Eötvös Loránd élete és munkássága. Kiállítás az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltárban. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)
- Strobl, Wolfgang (2023): Bárány Eötvös Loránd és leányai, Ilona és Rolanda a Dolomitokban. *Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány*, Budapest, 2023
- Szarka László (2023): A budapesti Eötvös 175 emlékhelytúra. *Fizikai Szemle* 73, 11, 402–403.
- Szarka László (2023): IUGG aspects of the Eötvös 100 commemorative year. *Geomatikai Közlemények*, 25, 139–146.
- Szarka László, Barta Veronika, Dencs Zoltán, Juhász Márton, Kis Domokos Dániel, Zsolt Regály, Strobl, Edith, Strobl, Wolfgang (2023): Alpine stereographic photographs taken by Baron Roland Eötvös (1848–1919). IUGG Berlin, Abstract No: IUGG23-3124
- Szarka László, Lukács Béla (2023): A message from Roland Eötvös. <https://eotvos100.hu/>
- Szarka László, Sólyom Jenő (2024): „Eötvös 175” a Magyar Tudományban. *Magyar Tudomány* 2024/3 (megjelenőben)
- Székely Mózses (2024): A rektor és a sportember. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)
- Tóth Zsolt (2024): Megemlékezés a Fiumei Úti Sírkertben. *Fizikai Szemle*, 74 (megjelenőben)
- Tóry Klára (2023): A magyar műkedvelő fényképezés kimagasló alakja: Bárány Eötvös Loránd (1848–1919), <https://punkt.hu/2023/08/27/a-magyar-mukedvelo-fenykepezes-kimagasló-alakja-baro-eotvos-lorand-1848-1919/>
- Ván Péter, Pszota Máté (2023): Ekvivalenciaelvek és gravitáció-elméletek (Equivalence principles and gravitation theories). *Fizikai Szemle* 73, 12, 405–415.
- Völgyesi Lajos, Szondy György, Tóth Gyula, Fenyvesi Edit, Kovács Péter, Kiss Bálint, Égető Csaba, Barnaföldi Gergely Gábor, Lévai Péter, Ván Péter (2023): Eötvös-ingák felújítása és továbbfejlesztése, jel-zaj viszonyaik elemzése (Renovation and further development of Eötvös’ torsion balances, analysis of their signal-noise relations). *Fizikai Szemle*, 73, 12, 416–422.
- Völgyesi Lajos, Szondy György, Tóth Gyula, Fenyvesi Edit, Kovács Péter, Kiss Bálint, Égető Csaba, Barnaföldi Gergely Gábor, Lévai Péter, Ván Péter (2024): A torziós ingák jelentősége Eötvös Loránd születése után 175 évvel (The significance of the torsion balance 175 years after Roland Eötvös’ birth). *Magyar Tudomány*, 2024/3 (megjelenőben)